

Respons

Irak: Situasjonen for barn i Kurdistanregionen (KRI)

Problemstilling/spørsmål:

- Oppvekstvilkår
- Skolegang
- Barnarbeid
- Barn uten omsorgspersoner

Oppvekstvilkår

Barns oppvekstvilkår vil avhenge av foreldrenes sosioøkonomiske status. Det er store forskjeller i levestandard mellom fattige og rike i Kurdistanregionen (KRI).

De fleste bor i hushold med kjernefamilien, mens noen også lever med en utvidet storfamilie med besteforeldre og onkler og tanter. Om man ikke deler hushold med storfamilien, bor mange kjernefamilier i nærheten av andre nære slektninger.

Sikkerheten i KRI er relativt god, og barn blir ikke utsatt for vold fra militante grupper. Kidnappingsfaren er også langt mindre her enn i resten av landet.

Sjansen for å bli tvangsrekruttert til militser er relativt liten i KRI.

Vold i hjemmet er derimot mer utbredt enn vold i samfunnet forøvrig. Barnemishandling som ledd i disiplinerende barneoppdragelse forekommer og er til dels akseptert, selv om det nylig har blitt vedtatt en lov som forbyr vold mot barn i hjemmet (Anti-domestic violence law 2011, artikkel 2). Loven gjelder kun i KRI.

Fysisk avstraffelse er fremdeles også vanlig i skolen og skal ha stor oppslutning blant foreldre (UNICEF, intervju i Erbil oktober 2012).

Avsluttet skolegang

Alle barn har rett til gratis skolegang. Selv om det er ni års obligatorisk skolegang i KRI, dropper mange barn ut av skolen før fullført grunnskole. Det er flere grunner til det. Mange gutter dropper ut fordi de blir nødt til å jobbe for å bidra til familiens livsgrunnlag, mens

jenter i større grad holdes borte fra skolen pga. sosiale årsaker. En del foreldre er av den oppfatning at jenter ikke trenger utdanning, og at de må holdes hjemme og ta del i husstell og pass av yngre barn. Noen jenter forhindres fra videre skolegang pga. tidlig ekteskapsinngåelse (KRG MoP 2012, s.13).

Ifølge statistikk fra utdanningsdirektoratet i Erbil droppet én prosent av elevene ut av grunnskolen i KRI i skoleåret 2007/2008. En tilnærmet lik andel (1,2 %) avsluttet videregående skole før de var ferdige (KRG MoP 2012, s. 11).

Barnarbeid

Minstealderen for å jobbe er 15 år for vanlige yrker og 18 år for utsatte yrker (Arbeidsloven 1987, artikkel 90 og 91).

Ifølge UNICEF (intervju i Erbil oktober 2012) er ikke barnarbeid særlig utbredt i KRI. De fleste barna går på skolen. Omfanget av barnarbeid er dobbelt så høyt på landsbygda som i byene. De som dropper ut, begynner med det fra 5. klasse. Senere øker andelen fra 7. klasse. Antallet som arbeider stiger i skoleferiene (KSC, intervju i Sulaymaniya oktober 2012).

Ifølge Kurdistan Redd Barna (som sitert i Finnish Immigration Service & Swiss Department of Justice and Police 2012, s. 48) er barnarbeid mest utbredt i grensetraktene mot Tyrkia og Iran, men ellers også blant fattige familier. Organisasjonen hevder det er mer enn 12 000 barnarbeidere i alderen 7-15 år i KRI. Salg i basarer og på markeder skal være den vanligste typen arbeid for barn (KSC, intervju i Sulaymaniya oktober 2012). Andre jobber på gaten, på fabrikker eller som smuglere. Loven forbyr ikke mindreårige å jobbe så lenge de er under oppsyn av en forelder (Finnish Immigration Service & Swiss Department of Justice and Police 2012, s. 48). Barn mellom 12 og 15 år er ekstra utsatt for å bli rekruttert til barnarbeid fordi de da er ferdige med obligatorisk skolegang.

I henhold til en ny landsomfattende husholdsundersøkelse foretatt i 2011, jobbet¹ 2,2 prosent av alle barn i KRI i alderen 5-14 år, mot 6,4 prosent på nasjonalt plan (CSO og KRSO 2012, s. v). Andelen er noe høyere i Dohuk enn i Sulaymaniya og Erbil.

Barn uten omsorgspersoner

Det er mange foreldreløse barn i KRI. I tillegg til barn som har mistet begge foreldre, blir også barn som har mistet en av foreldrene definert som foreldreløse av irakiske myndigheter dersom den gjenlevende mor eller far ikke er i stand til å ta seg av barnet på egen hånd. Adopsjon er ikke lovlig i Irak idet det strider mot islamsk lov, men irakiske myndigheter har iverksatt en ordning som gjør det mulig å ta til seg fosterbarn.

De alternative bostedsløsningene for foreldreløse barn er enten fosterhjem, der fosterforeldrene er slektninger eller andre omsorgspersoner i barnets nærmiljø, eller barnehjem. Storfamilier som tar over omsorgen for foreldreløse barn, får 120 000 ID i måneden (587 NOK) per barn i offentlig stønad (KSC, intervju i Sulaymaniya oktober 2012).

De fleste barnehjemmene er offentlige og underlagt Direktoratet for sosialhjelp (Directorate for Social Care). Det finnes imidlertid også enkelte barnehjem som er opprettet ved hjelp av

---

¹ Barnarbeid er i denne surveyen definert på følgende måte: For barn i alderen 5-11: Én time lønnet arbeid eller 28 timer husarbeid per uke. For barn i alderen 12-14: Minst 14 timers lønnet arbeid eller minst 28 timer husarbeid per uke.

utenlandske velferdsorganisasjoner. Barnehjemmene er primært for foreldreløse barn, men i visse tilfeller kan også barn av skilte foreldre og barn av foreldre som er så fattige at de ikke har muligheten til å sørge for sine barn, få tilbud om barnehjems plass (Khidhir 2009; UNICEF intervju i Erbil april 2010).

I KRI kan ungdom bli boende på barnehjem selv etter fylte 18 år, selv om de ifølge irakisk lov egentlig må flytte ut. Ifølge generaldirektøren for barnehjemmene i KRI (som sitert i Khidhir 2009) kan ungdommene bli boende så lenge de studerer, og myndighetene lover denne gruppen jobb i offentlig sektor etter fullendte studier. Ifølge informasjon innhentet fra UNICEF (intervju i Erbil april 2010), kan barna kun bli boende frem til myndighetsalder. UNICEF la til at det ofte gjøres forsøk på å reintegrere barnehjemsbarn med slektninger med den hensikt at disse slektningene etter hvert kan fungere som omsorgspersoner. Landinfo tolker denne tvetydige informasjonen dit hen at enkelte barnehjem nok lar sine beboere få bli boende utover myndighetsalder dersom de fortsatt er under studier, men at dette ikke er en rettighet.

Tre prosent av alle barn i Dohuk (<18 år) er foreldreløse (COSIT, KRSO, NRI & WFP 2008, s. 27). Av disse har om lag 2/3 mistet sin far, mens 1/3 har mistet mor. Én prosent av de foreldreløse har mistet begge foreldrene.

Nær fem prosent av barna i Erbil (<18 år) er foreldreløse (COSIT, KRSO, NRI & WFP 2008, s. 27). Av disse har om lag 4/5 mistet sin far, mens 1/5 har mistet mor. To prosent av de foreldreløse har mistet begge foreldrene.

Fire prosent av barna i Sulaymaniya (<18 år) er foreldreløse (COSIT, KRSO, NRI & WFP 2008, s. 27). Av disse har 71 prosent mistet sin far, mens 26 prosent har mistet mor. Tre prosent av de foreldreløse har mistet begge foreldrene.

Det finnes to offentlige barnehjem i hver av de tre provinshovedstedene, ifølge KSC (intervju i Sulaymaniya oktober 2012). Erbil har i alt tre barnehjem: ett for jenter, ett for gutter og ett for barn av begge kjønn. Sistnevnte åpnet i Erbil i 2009 (Khidhir 2009; U.S. Embassy Bagdad 2010) og ble bygget med amerikansk støtte. Dette barnehjemmet har en høyere standard enn andre barnehjem i Irak. Her bor det kun tre barn per rom, mot tolv der de bodde før. Stedet har et bibliotek og rom hvor man kan drive med kunst, håndverk og musikk. I tillegg finnes det et svømmebasseng og sportsarenaer der. Barna går på skole utenfor barnehjemmet (U.S. Embassy Bagdad 2010).

Ifølge assisterende direktør ved UNICEF i Erbil (intervju april 2010) er forholdene ved barnehjemmene i Erbil bedre enn i de to andre kurdiske provinsene. Dårligst er standarden i Dohuk, der de verken har sosialarbeidere eller lærere.² Våren 2010 bodde det totalt 280 barn på barnehjem i Sulaymaniya og Dohuk. I Erbil fikk angivelig alle barn som trengte det, barnehjems plass. Ifølge UNICEF er det ingen rapporter som indikerer omfattende overgrep av noe slag ved barnehjemmene.

---

² Landinfo gjør oppmerksom på at standarden kan ha bedret seg i løpet av de to siste årene, men dette har vi ingen informasjon om i dag.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke-offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- [Anti-domestic violence law] (2011). *Anti-domestic violence law in the Kurdistan Region-Iraq. Resolution No (8) of the year 2011*. Erbil: Kurdish Regional Parliament.
Engelsk oversettelse utført av General Directorate of Trace Violence Against Women.
- [Arbeidsloven] (1987, 27. juli). *Iraq Labor Code. Act No. 71 of 1987*. Bagdad: Iraqi Parliament. Tilgjengelig fra http://files.wp-irak.de/gesetze/Labor_71_1987_En.pdf [lastet ned 2. januar 2013]
- COSIT, KRSO, NRI & WFP, dvs. Central Organization for Statistics and Information Technology, Kurdish Region Statistics Office, Nutrition Research Institute & UN World Food Programme (2008). *Comprehensive Food Security and Vulnerability Analysis in Iraq*. Bagdad: UN World Food Programme. Tilgjengelig fra <http://home.wfp.org/stellent/groups/public/documents/ena/wfp192521.pdf> [lastet ned 12. desember 2012]
- CSO & KRSO, dvs. Central Organization for Statistics & Kurdish Region Statistics Office (2012, september). *Monitoring the situation of women and children. Multipel Indicator Cluster Survey 2011. Volume 1 Final Report*. Bagdad: CSO & KRSO. Tilgjengelig fra https://www.yousendit.com/dl?phi_action=app/orchestrateDownload&rurl=https%253A%252F%252Fwww.yousendit.com%252Ftransfer.php%253Faction%253Dbatch_download%2526batch_id%253DWUJaMFhvYXIsMHIVQU1UQw [lastet ned 13. desember 2012]
- Finnish Immigration Service & Swiss Department of Justice and Police (FDJP), Federal Office for Migration (2012, 1. februar). *Report on Joint Finnish-Swiss Fact-Finding Mission to Amman and the Kurdish Regional Government (KRG) Area, May 10-22, 2011*. Helsinki/Bern: Finnish Immigration Service & Swiss Department of Justice and Police (FDJP), Federal Office for Migration. Tilgjengelig fra

Respons **Irak: Situasjonen for barn i KRI**

http://www.ejpd.admin.ch/content/dam/data/migration/laenderinformationen/herkunfts_laenderinformationen/asien-nahost/irq/IRQ-ber-factfindingmission-e.pdf [lastet ned 12. desember 2012]

- Khidhir, Q. (2009, 8. august). Kurdistan's orphans get new home. *Kurdish Globe*. Tilgjengelig fra <http://www.kurdishglobe.net/displayArticle.jsp?id=42F4FEA4B7451486F0B3742E6DE9936B> [lastet ned 2. november 2012]
- KRG MoP, dvs. Kurdish Regional Government, Ministry of Planning (2012, 5. november). *Education and Higher Education*. Erbil: Ministry of Planning. Tilgjengelig fra <http://www.mop-krq.org/index.jsp?sid=1&id=287&pid=274> [lastet ned 27. november 2012]
- U.S. Embassy Bagdad (2010, 29. april). *U.S. supports Welfare and Integration of Orphans and Elderly*. Bagdad: U.S. Embassy Bagdad. Tilgjengelig fra http://iraq-prt.usembassy.gov/prt_erbil042910.html [lastet ned 7. november 2012]

Muntlige kilder

- KSC, dvs. Kurdistan Save the Children. Intervju i Sulaymaniya 16. oktober 2012.
- UNICEF. Intervju Erbil 14. oktober 2012.
- UNICEF, ved assisterende direktør Shadan Tahir. Intervju i Erbil 15. april 2010.

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.